

Ljubljana, 14. julij 2017

Komentarji Strategije razvoja nevladnih organizacij in prostovoljstva

Uvodno pojasnilo

Spoštovani!

V nadaljevanju vam pošiljamo komentarje Društva Asociacija na predlog Strategije razvoja nevladnih organizacij (NVO) in prostovoljstva. Strategijo v osnovi pozdravljamo kot pomemben premik na področju stabilnega razvoja in profesionalizacije nevladnega sektorja v kulturi.

Naše ključne pripombe se tako vežejo na akcijski načrt razvoja NVO na področju Ministrstva RS za kulturo (MK). Zaradi nepopolnega seznama ukrepov s strani MK, ki ne zgojijo, da niso razvojno naravnani, temveč ne upoštevajo niti že obstoječih praks podpore NVO sektorja, menimo, da so ukrepi lahko izjemno škodljivi za nadaljnje delo NVO v kulturi. Zato v tej točki predlagamo umik resornega akcijskega načrta za razvoj NVO.

Pri akcijskem načrtu za prostovoljstvo na resorju kulture imamo vrsto pripomb. Menimo, da ob morebitni dopolnitvi četrtilni cilj lahko ostane del akcijskega načrta MK zgojijo ob jasni navedbi, da gre za razvoj prostovoljstva in ne NVO v celoti, saj bi nasprotna interpretacija lahko zavrla razvoj profesionalizacije sektorja.

V nadaljevanju pošiljamo bolj natančne opredelitve naših komentarjev in predlogov.

Komentarji

(1) K poglavju 2. Strateške usmeritve

Predlog:

V podpoglavju 2.1. *Krepitev povezovanja in učinkovitosti NVO pri odzivanju na družbene izzive in potrebe* predlagamo, da v delu, ki govori o statusu NVO v javnem interesu, predlagamo širše razumevanje upravičencev do statusa v javnem interesu. Predlagamo torej, da status lahko pridobijo ne zgojijo društva, temveč tudi zavodi in ustanove, skladno s pravnimi oblikami nevladnih organizacij, opredeljenih v tej strategiji kot izhaja iz poglavja 1. *Stanje, trendi in vizija* te strategije.

Obrazložitev:

Tako ureditev na področju kulture poznamo že dlje časa. Izhaja iz obstoječega Zakona o uresničevanju javnega interesa v kulturi. Zaradi specifičnega zgodovinskega razvoja NVO na področju kulture sta na polju profesionalnih NVO najpogostejši dve pravno-organizacijski obliki: društvo in zavod. Slednji imajo praviloma več desetletno zgodovino in reference ter so zaradi izvajanja programov v javnem interesu upravičeni do prejemanja javnih sredstev, najemanja javnih prireditvenih, vadbenih in ostalih prostorov za

DRUŠTVO ASOCIACIJA
—društvo nevladnih organizacij in
samostojnih ustvarjalcev na področju
kulture in umetnosti

PISARNA
Dalmatinova 4, 1000 Ljubljana

SEDEŽ
Metelkova 6, 1000 Ljubljana

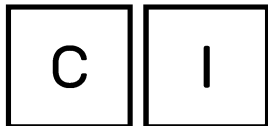
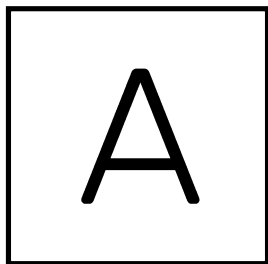
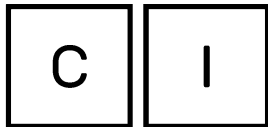
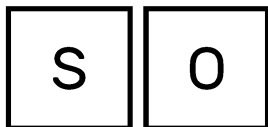
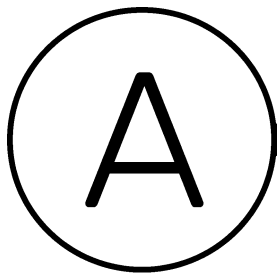
+386 (0)1 4341 244
+386 (0)51 773 611

info@asociacija.si
www.asociacija.si

DAVČNA ŠTEVILKA
38450666 (nismo dav. zav.)

MATIČNA ŠTEVILKA
1768875

TRR
SI56 61000 0014575 664
(pri DH d.d.)

delovanje NVO in kot takšni predstavljajo ključen element izvajanja in razvoja kulturnih in umetniških programov, ki jih v javnem sektorju ni razvitih.

Ker vemo, da so pri prijavih na projekte in programe tako pri nas kot v tujini ključne reference, bi njihovo morebitno statusno preoblikovanje v društvo imelo hude posledice za razvoj določenih umetniških področij, saj bi verjetno izgubili možnost stabilnejšega financiranja.

Zato predlagamo, da pri definiranju subjektov, ki imajo lahko status javnega interesa upoštevamo različne že obstoječe pravne oblike kot izvajalke javnega interesa (v kulturi).

(2) K poglavju 4. Priloge, podpoglavje 4.7 Ministrstvo za kulturo

Predlog:

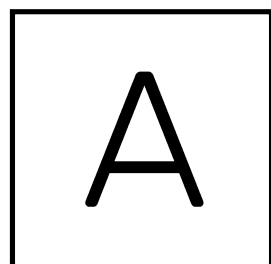
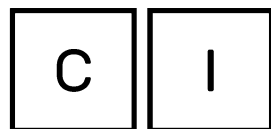
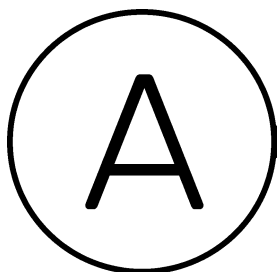
Ker pričakovani rezultati, ukrepi in aktivnosti ne zadostujejo navedenim ciljem, predlagamo, da se akcijski načrt MK, v kolikor se nanaša na razvoj NVO (torej cilji 1, 2 in 3) v celoti umaknejo iz strategije. MK (in ostala ministrstva) pa se v Poglavju 3 (akcijski načrt), v načrtovanem cilju 2 zavežejo, da bodo področni akcijski načrt razvoja NVO sprejeli v dialogu z deležniki, torej predstavniki civilne družbe.

Obrazložitev:

MK že zdaj v določeni meri spodbuja razvoj, profesionalizacijo in povezovanje NVO ter civilni dialog z NVO v kulturi. Tako denimo obstajajo večletni programski in projektni razpisi, enoletni projektni razpisi, ciljani razpisi za delovanje v tujini, postprodukcijo, upravljanje nepremičnin, kjer se izvaja kulturni program v javnem interesu, zaposlovanje znotraj NVO in spodbujanje mentorstev znotraj NVO v kulturi, delovanje medijev (tudi NVO), manjšin, vključevanjem ranljivih skupin itn.

Vse to iz strategije razvoja NVO ni razvidno, saj akcijski načrt MK predvideva zgolj ozko usmerjeno delovanje in razvoj NVO na področju manjšin, kulturne dediščine, invalidov, knjižnic in arhivov. Gre za zgolj ozko polje delovanja, ki ne zajema večine NVO v kulturi, ki se ljubiteljsko in profesionalno ukvarjajo s področjem umetnosti. Povsem se torej spregleda temeljne dejavnosti NVO (npr. področje knjige, filma in avdiovizualne dejavnost, uprizoritvene umetnosti, glasbene umetnosti, vizualne umetnosti, intermedijske umetnosti, ljubiteljsko kulturne dejavnosti, medijev, arhitekture, kulturno-umetniške vzgoje, varovanje kulturnih raznolikosti, kreativne in kulturne industrije, mednarodnega sodelovanja, itn.).

Ministrstvo že od leta 2009 vodi Dialoško skupino za področje delovanja NVO v kulturi, znotraj katere so leta 2016 njeni člani pripravili usklajen nabor tem za razvoj NVO sektorja v kulturi, ki je bila posredovana posebni skupini, ki je v času mandata prejšnje ministric pripravljala izhodišča za prenovu kulturnega modela. Dokument vsebuje številne rešitve glede systemskega financiranja, definicije in umestitve NVO v zakonodajo, zaposlovanja, urejanja programskih in infrastrukturnih pogojev itn. Pričakovali bi, da bo vsak razvojen dokument vseboval vsaj nekaj točk iz tega nabora tem, saj gre za tematike, o katerih

ministrstvo in civilna družba vodijo dialog že skoraj deset let, na številnih področjih so nastali tudi konkretni premiki.

Akcijski načrt je zato v najboljšem primeru pomanjkljivo pripravljen, v najslabšem pa je lahko podlaga za ukinitve že zdaj obstoječih razvojnih spodbud in mehanizmov, zato predlagamo, da se ga v tej točki umakne, MK pa naj ga v sodelovanju s civilno družbo in skladno s smernicami pričujoče strategije pripravi kot samostojen dokument razvoja NVO sektorja na področju kulture.

Predlog:

Tudi četrti cilj (*Spodbujanje kakovostnega prostovoljstva in razvoj različnih oblik prostovoljstva na lokalni in nacionalni ravni*) se nam zdi pomanjkljiv, zato predlagamo temeljno dopolnitev.

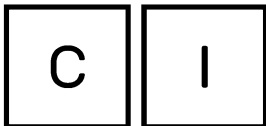
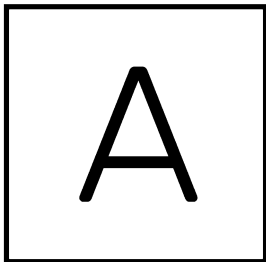
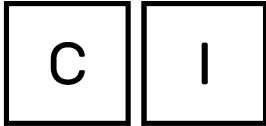
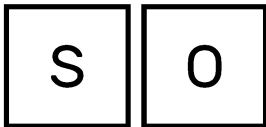
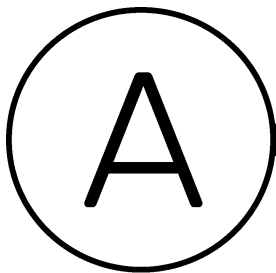
Če v akcijskem načrtu ostanejo zgolj cilji krepljenja prostovoljstva, pa mora v akcijskem načrtu za MK jasno pisati, da pri tem ne gre tudi za razvoj NVO sektorja, saj nočemo, da se akcijski načrt bere v kontekstu reduciranja dela znotraj NVO na prostovoljstvo.

Predlogi dopolnitev četrtega cilja:

- V prvi vrsti morajo predlogi za razvoj prostovoljstva zajeti vsa zgoraj naštetá ustvarjalna področja.
- Ukrepi morajo zajemati tudi NVO in ne zgolj javne zavode. Pri tem je potrebno upoštevati specifične ljubiteljskega in poklicnega nevladnega sektorja, ki prostovoljce vključujejo na različne načine (ljubitelji kot temeljni način delovanja, profesionalni kot dopolnitveni mehanizem).
- Ukrepi morajo predvideti spodbujanje evidentiranja prostovoljskih ur v vpisnik prostovoljskih organizacij in organizacij s prostovoljskim programom.
- Ukrepi morajo predvideti spodbujanje mentorstva prostovoljcem (izobraževanja in zaposlitve) na področju ljubiteljske in profesionalne kulture ter umetnosti v NVO in ostalih organizacijah s prostovoljskim programom.
- Model beleženja s prostovoljstvom pridobljenih kompetenc je potrebno razširiti z upoštevanjem prostovoljskega dela kot delovne dobe.
- Upoštevanje prostovoljnega dela kot lastnega vložka pri izvedbi sofinanciranih projektov, če je prijavitelj vpisan v vpisnik prostovoljskih organizacij v skladu z Zakonom o prostovoljstvu, ter določitev vrednosti opravljenega prostovoljskega dela za različne tipe dela.

Obrazložitev:

Tudi četrti cilj se omejuje zgolj na področje kulturne dediščine in knjižnic ter arhivov, kar ne zajema številnih ostalih, kjer je prostovoljstvo najbolj razširjeno tako na ljubiteljskem kot poklicnem nivoju NVO v kulturi.

V letu 2016 je poročilo o prostovoljskem delu v skladu z Zakonom o prostovoljstvu oddalo zgolj 1307 prostovoljskih organizacij in 71 organizacij s prostovoljskim programom. Tretje področje, na katerem je bilo opravljenih največ prostovoljskih ur je ravno področje kulture in umetnosti (716.959 ure, tj. 6,7 %). Verjamemo, da bi ob bolj doslednem evidentiranju ur ta številka bistveno narasla. Dosedanja promocija vpisa in vpisnika prostovoljskih organizacij in organizacij s prostovoljskim programom ni doprinesla pričakovanih rezultatov, zato naj strategija predvidi konkretne spodbude.

Upoštevanje prostovoljnega dela kot lastnega vložka pri izvedbi sofinanciranih projektov je že uveljavljena praksa denimo na razpisih Ministrstva za delo, družino in socialne zadeve, in je lahko pomemben mehanizem razvoja manjših NVO v kulturi, ki lahko tako lažje pridejo do potrebnega lastnega deleža za sofinanciranje. Skladno z Zakonom o prostovoljstvu se ocenjene vrednosti opravljenega prostovoljskega dela obračunajo za organizacijsko delo 13 evrov na uro, za vsebinsko 10, ostalo prostovoljsko delo pa 6 evrov na uro.